

## **ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ;**

Από Νίκο Χαριτωνίδη

Όλος ο κόσμος παρακολουθεί με αγωνία τους διάφορους δείκτες οικονομικής ανάπτυξης, προσμένοντας την ανάκαμψη από την επίπονη κρίση που μαστίζει όλη την ανθρωπότητα το τελευταίο χρόνο. Ένας από τους δείκτες, είναι και αυτός της παραγωγικότητας, που ορίζεται σαν το παραγόμενο προϊόν ανά ανθρωπόωρα εργασίας. Είναι πράγματι εντυπωσιακό (και ελπιδοφόρο για πολλούς), ότι ο δείκτης αυτός παρουσιάζει εντυπωσιακή άνοδο : Σε ΗΠΑ, από τις αρχές του 2007, έχει ένα ρυθμό ετήσιας αύξησης 2,6%, ενώ ο μέσος όρος της τελευταίας 25ετίας είναι μόλις 2%. Εκ πρώτης όψης, η βελτίωση αυτή θα συμβάλλει στη ανάκαμψη της οικονομίας. Όταν οι επιχειρήσεις είναι ικανές να παράγουν περισσότερα με λιγότερη εργασία, τα κέρδη και οι μισθοί αυξάνονται, το βιοτικό επίπεδο ανεβαίνει και ο πληθωρισμός παραμένει χαμηλός. Πως όμως εξηγείται η άνοδος της παραγωγικότητας, εν μέσω της βαθιάς ύφεσης που περνάμε ; Σύμφωνα με τους ειδικούς, υπάρχουν δυο εξηγήσεις :

- Η πρώτη το αποδίδει στην αφοσίωση των επιχειρήσεων σε ουσιαστική οργάνωση για να ξεπεράσουν τη κρίση, υιοθετώντας ουσιαστικές μεθόδους βελτίωσης, απαλείφοντας τη σπατάλη και τις διαδικασίες μη προστιθέμενης αξίας, που συχνά αποτελούν πάνω από το 80% των συνολικών διαδικασιών (3). Με τον τρόπο αυτό, οι επιχειρήσεις μπορεί να αυξήσουν τα κέρδη τους, χωρίς να ακριβαίνουν τα προϊόντα τους. Τούτο με τη σειρά του διατηρεί χαμηλά το πληθωρισμό και η Κεντρική Τράπεζα μπορεί να διατηρεί πολύ χαμηλά επιτόκια, πράγμα που συμβάλλει στην ανάκαμψη.
- Η δεύτερη το αποδίδει στην άμεση μείωση του κόστους παραγωγής, με την απόλυση εξειδικευμένων εργαζόμενων / στελεχών και την αναστολή προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης (R & D). Πράγματι, μια επιχείρηση μπορεί να συνεχίσει απρόσκοπτα τη παραγωγή ρουτίνας, έστω και αν απολύσει στελέχη και καταργήσει τμήματα που ασχολούνται με τη μακροπρόθεσμη Έρευνα και Ανάπτυξη. Οι διαδικασίες αυτές στοχεύουν στο μέλλον του

οργανισμού και δεν επηρεάζουν τη τρέχουσα παραγωγή. Έτσι, η μείωση αυτή του κόστους μεταφράζεται σε σημαντική βραχυπρόθεσμη άνοδο της παραγωγικότητας, αφού η (τρέχουσα) παραγωγή παραμένει αμετάβλητη, ενώ απομακρύνεται ένα σημαντικό κόστος.

Είναι όμως σώφρων η 2<sup>η</sup> πολιτική ; Ασφαλώς όχι, αφού οι οργανισμοί / επιχειρήσεις βρίσκονται όχι για το σήμερα, αλλά για να υπάρχουν για πολλά χρόνια και αυτό είναι αμφίβολο, αν δεν ασχολούνται εντατικά με την ανάπτυξη της αγοράς τους (νέα προϊόντα). Δυστυχώς, οι αριθμοί δείχνουν ότι η αύξηση της παραγωγικότητας οφείλεται μάλλον στη 2<sup>η</sup> εξήγηση : Σε ΗΠΑ, εκτός από το κλάδο της εκπαίδευση και της Υγείας, ο αριθμός των εξειδικευμένων στελεχών έπεσε το τελευταίο χρόνο κατά 3,6% (απώλεια περισσότερων από 1.000.000 θέσεων εργασίας από τον Αύγουστο 2008), ενώ από επίσημα δημοσιευμένα στοιχεία, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη σε μεγάλους οργανισμούς περικόπηκε το 1<sup>ο</sup> 3μηνο 2009 από 8 – 16% ! Έτσι, οι επιχειρήσεις που υιοθετούν μια τέτοια πολιτική, βρίσκονται πιθανά εγκλωβισμένες σε μια «θανάσιμη κατιούσα σπείρα» : Με την αργή ανάκαμψη της οικονομίας, μπορεί να μην έχουν τη δυνατότητα να επαναπροσλάβουν τα εξειδικευμένα στελέχη και να επανέλθουν στην Έρευνα και Ανάπτυξη, οπότε μένουν «εκτός παιχνιδιού».

Είναι ατυχές, ότι με τη τρέχουσα πρακτική, τα ποσά που δαπανώνται για Έρευνα και Ανάπτυξη δεν περιλαμβάνονται στους δείκτες των Στατιστικών Υπηρεσιών, που αφορούν το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν. Ήδη το [Bureau of Economic Analysis](#) (BEA) έχει δρομολογήσει διαδικασίες, ώστε να περιλαμβάνονται οι δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης στους δείκτες ΑΕΠ, όπως γίνεται και με τις επενδύσεις. Έτσι θα διορθωθεί σημαντικά η «παρεξηγημένη» αύξηση της παραγωγικότητας, αφού η μειωμένες δαπάνες σε Έρευνα και Ανάπτυξη θα αντικατοπτρίζονται σε μειωμένη ανάπτυξη ΑΕΠ και άρα παραγωγικότητας.

#### Αναφορές :

1. Michael Mandel, article on productivity p.22, Businessweek May 25, 2009
2. <http://www.bea.gov/>
3. George Eckes, "Six Sigma Revolution", McGraw-Hill 2005